

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr., za četrta leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravitelstvu v tiskarni sv. Cirila, koroske ulice št. 5. — Doležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oglasila se plačuje od navadne vrstice, če se naštevno enkrat, po 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Sv. Ciril in Metod in verska edinost med Slovani.

Slovenci ljubimo svoj rod in z vsemi silami skrbimo za njegov dušni in telesni blagor, kakor nam to velevala ljubezen do vere in do naroda. Toda prava krščanska ljubezen se ne omeji le na eden narod, eden kraj, temveč obsega vse kristijane, še več, celo človeštvo. Ljubezen do bližnjega je prekrasna cvetlica v vrtu sv. katoliške cerkve, katero naj bi še posebej gajili mi Slovenci. Kdo pa je nam najbližji, da bi mu skazovali svojo ljubezen? To so naši slovanski bratje na jugu in severu, ki živé v razkolni pravoslavni cerkvi, katera ne priznava rimskega papeža za svojega najvišjega poglavarja na zemlji.

Sv. brata Ciril in Metod sta skoro vsem Slovanom prižgala luč Kristusove vere in krščanske omike ali neposredno ali posredno. Koliko veselje je vladalo takrat po slovan-kih zemljah, koliko vročih prošnji, molitev in želja je takrat kipelo proti nebesom iz versko združenih slovanskih src. Bil je eden hlev in eden pastir.

Ali ta verska in cerkvena edinost med Slovani ni trajala dolgo. Prišel je sovražnik iz ošabnega Carigrada med naše brate ter zasejal med lepo slovansko pšenico pogubno ljuljko, seme verskega razkola, ki je kmalu vzšlo in odtrgalo rimski cerkvi tri mogočne slovanske narode, Ruse, Bolgare in Srbe. In ta nesrečni verski razkol še traja dandanes in šteje velikansko število 73 milijonov slovanskih pristašev, pravoslavnih kristjanov. Poldrugi milijon Slovanov je protestantov in mohamedanov in le 25 milijonov Slovanov še je dandanes zvestih sv. rimsko-katoliški cerkvi od našega velikega naroda, ki šteje čez 100 milijonov duš.

Ni-li to žalostno za nas? Bratje smo si po rodu in krvi in vendar si nismo pravi bratje tudi po veri, kar je najvažnejše. Kako se za to trudijo naš sv. oče Leon XIII., da bi se razkolniki združili z Rimom in priznali rimskega papeža za svojega najvišjega cerkvenega poglavarja na zemlji! Dvakrat so lani klicali razkolnike v pravo cerkev Kristusovo, letos zopet enkrat, in ob vsaki priliki goreče prosijo Boga za združenje grško-slovanske cerkve z rimsko-katoliško.

Cela katoliška cerkev moli za združenje, in mi Slovenci kot rodni bratje razkolnim Slovanom naj bi pač ne bili zadnji, ki želé, da že skoro zavlada na vshodu in severu Evrope Kristusov namestnik na zemlji, rimski papež.

Najboljše sredstvo za to je molitev. Način, kako jo opravljati, nam podaja molitvena družba sv. Cirila in Metoda. Vzglede, kako goreče bi jo naj opravljali, sta nam posebno Slomšek in Kosar. Zato naj bi na novo zvezetela med nami ta krasna bratovščina, h kateri je

rajni Kosar tako pristréno vabil vse Slovence, kliče: »V boj tedaj, verni Slovenci! v boj sv. molitve za zastavo sv. Petra, za vero rimsko-katoliško, za slogo vseh Slovanov v ljubezni Kristusovi!«

Kaj bi bilo veselejšega, kaj pomenljivejšega za Slovane, kakor da bi jih zopet enkrat prešinjala ena in ista vera Kristusova vse od Šumave in Krkonošev, od Triglava do Urala, do Kamčatke in Tihega ocejana, od Ledenege do Sredozemskega morja? Zato delujmo, molimo in zopet molimo tudi mi Slovenci, da že skoro pride oni srečni čas!

Vidva, sv. brata Ciril in Metod, pa prinašajta naše iskrene prošnje pred prestol nebeskega Očeta in ne nehajta tudi sama prositi za svoj narod, dokler ne bo Bogu dopadlo, združiti vse razkolne Slovane z Rimom, da bo zopet en hlev in en pastir!

Ciriliev.

Boj za slovensko šolo v Gorici.

Sila dolga je bila borba med pravico in krivico, med italijanskim nadvladjem v Gorici na Primorskem in pa med kulturnimi potrebami gorških Slovencev. Vse mogoče pravne pripomočke je uporabil mestni zastop proti odloku deželnega šolskega sveta gorškega, s katerim je bilo ukazano rečenemu mestnemu zastopu, da mora v Gorici zasnovati ljudsko šolo za Slovence. Slednjič pa so vendar zmagale pravica, kulturne potrebe — in avstrijske postave.

Ker se je tudi naučno ministerstvo izreklo za Slovence v ugodnem smislu, obrnil se je občinski zastop gorški do najvišje sodnije avstrijske, do upravnega sodišča na Dunaju. Dne 26. junija t. l. se je prej tej najvišji inštanci o tej stvari vršila štiri ure trajajoča razprava. Da prav na kratko povemo: upravno sodišče je odklonilo utok ali rekurz občinskega zastopa gorškega v zadevi slovenske šole. Zastopnik slov. starišev, poslanec dr. pl. Fuchs, je silno obdeloval župana gorškega, dra. Venuttija, zatrdivši, da še ni doživel v vsej svoji dolgoletni sodni praksi takega utoka, v katerem bi bilo stlačenih tolikih zasramovanj in napadov, kakor v tem utoku mesta gorškega. Dr. pl. Fuchs je izjavil, da mora protestovati proti besedilu, uporabljenemu po nasprotnih. Zastopnik mesta gorškega, liberalni poslanec dr. Kopp, se je sicer izgovarjal, da ni nikdo osebno imenovan v utoku, da torej ne more biti nikdo žaljen, zasramovanj samih in napadov pa ni mogel utajiti.

Križevi pot gorških Slovencev v borbi za ljudsko šolo, za katero je dozdaj z veliko težavo rabelo društvo »Sloga«, bil bi torej pri kraju; sedaj pa je skrajni čas, da se tudi v Trstu in po drugih

solsko vprašanje. V mestih, ki so na slovenskih tleh in kjer mnogo Slovencev biva ter ni nobene slovenske mestne šole, naj se vendar vzdramijo naši rojaki in odločno zahtevajo: »I mi imamo svoje kulturne potrebe, i mi smo Avstrije zvrsti državljani, zato mora zadostiti našim potrebam — ali občina, ali pa — država! Dajte nam, kar nam gre po božjih in človeških postavah, sicer poprej ne mirujemo!«

Cerkvene zadeve.

Najbolj božje med božjim je, sodelovati pri zveličanju duš.

Za razširjenje sv. katoliške vere med ubogimi zamorci bi bilo zelo važno in uspešno, da bi bilo tu pri nas v Evropi večje zanimanje, kakor doslej, za potrebe afriskih misijonarjev, teh pogumnih oznanjevalcev naše sv. vere, ki so zapustili vse, da bi črnemu delu zemlje prinesli luč sv. vere. Zato je uredništvo lista »Echo aus Afrika«, kakor od Boga prisiljeno, po posebnem privoljenju sv. očeta Leona XIII. ustanovilo prostovoljno družbo svetnih ljudij (»družbo sv. Petra Klaverja«), ki naj odgovarja zgoraj omenjenim potrebam, kolikor je mogoče.

Darežljivosti in navdušenja za Afriko in za misijonske zadeve po naših izkušnjah ne manjka. Zlasti so nižji sloji prebivalstva za to dovzetni, samo da ni takih ljudij, ki bi jih še vnevali. Tako se je pri uredništvu »Echo aus Afrika« nabralo 7000 gl. prostovoljnih darov za afriški misijon; tudi za misijonsko delovanje je isti list nekatere vnel in nedvomno pripomogel, da se je za blagor Afrike mnogo molilo in žrtvovalo. Pa še dvakrat, trikrat toliko bi se doseglo, ko bi se to zanimanje še bolj razširilo: s tem, da se priporoča »Echo« in »Majhna afriška knjižnica«, da se predstavljajo in izdajajo taki in enaki spisi v raznih drugih jezikih, da se v manjših društvih bere in predava o tem predmetu, da se v posameznih mestih našega cesarstva napravijo nabiralnice paramentov, ponošenih oblek i. dr., da se redno dopisuje in občuje z dobrotniki Afrike, zlasti z botri odkupljenih zamorskih otrok itd. — Za vse to pa ni dosti jeden sam človek. Uredništvo lista »Echo aus Afrika« si ne sme več nalagati, kakor si je, in ne sme svoje delovanje razširiti, kakor bi rado, in če bi nagnjenje bilo še toliko. Prišel je zategadel čas, da se na priprošnjo sv. Jožefa in sv. Petra Klaverja zateče k presv. Srcu Jezusovemu in iskreno prosi: »Gospod, tudi temu vinogradu, ki si mu čudovito iz nič dal nastati, pošlji sedaj delavcev!«

O da bi vendar nekaj pobožnih duš ta klic uslišalo in se čutilo pripravljenih, da se udeležijo pri tem misijonskem delu!

Urejena je pa »družba sv. Petra Klaverja« takó, da zamore dvojna vrsta oseb k njej pristopiti: 1. taki, ki so prosti in ki si želijo skupnega pobožnega življenja in bogoljubnega delovanja, — ne da bi imeli prav za prav poklic za samostan —, ki bi torej bili pripravljene svojo osebo in vse svoje moči popolnoma za Afriko žrtvovati; 2. taki, ki ostanejo med svetom, oziroma v svojej družini (ali vsaj za sedaj ostati morajo) in ki le zlasti znotranje želijo za apostolstvo med zamorci še posebno delovati, — kolikor jim seveda pripuščajajo stanovske skrbi —. Prvi (družbenice) se naselejo — po svojih sposobnostih, željah in narodnosti — v posameznih družbinah stanoviščih, da bi po našem navodilu za afriško stvar delovali. Kdor bi pri tem

iskal kakih namenov gledé življenja, temu lahko dosti dobrega in tolažljivega obetamo. Dolgočasje in kako bi še imenovali vse bolezni novošegnih gizdalink in postopačev, vsega tega se družbenici ni treba bati. Seveda pa moremo v prvi vrsti tiste sodelavke v poštev jemati, ki same premorejo kak mesečni donesek, da se preživijo, ali pa položijo v ta namen primerno svoto. Pozneje, če ljubi Bog dá, bode gotovo tudi mogoče tudi nepremožne osebe sprejemati, če imajo le očividni božji poklic in kažejo izredno vnetost za to delo in posebno sposobnost za njo.

Kdor pa želi kaj več zvedeti o našem delu, naj se oglasi pri nas pismeno ali osebno pod naslovom: General-Leitung der St. Peter Claver-Sodalität Salzburg, Dreifaltigkeitgasse 12, ali pa z zasebno adresó: grofinja M. Terezija Ledohovska (drugo kakor prej). — Vse za Boga in za Afriko! Uredništvo: »Echo aus Afrika«.

Gospodarske stvari.

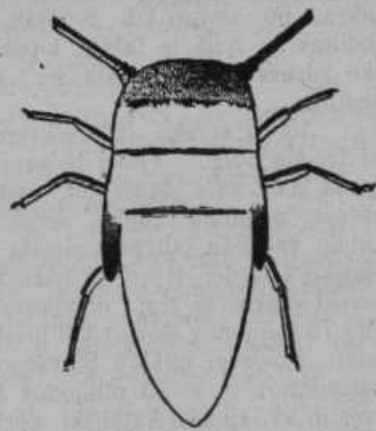
Uima gorice.

(Dalje.)

b) Trtna uš ima podobo drugih ušic, katere živijo na cvetlicah, živini ali na človeku. Ona je zelo majhna žuželka, ki na koreninah trsa čepi in sok iz njih žuža ali srka po starih cevih ali ščetinastih rilcih, katere v škornjo vpiči, da ta oteče in zagnije; celi trs pa se posuši (slika 1). Kadar pičalnikov ali rilcev ne rabi na lazi, vloži jih v žleb ali vtok na trebuhu, da se ji ne zlomijo (slika 2). Uška pa naglo raste (slika 3) in se večkrat preliči (slika 4), predno se zlija in muha postane,

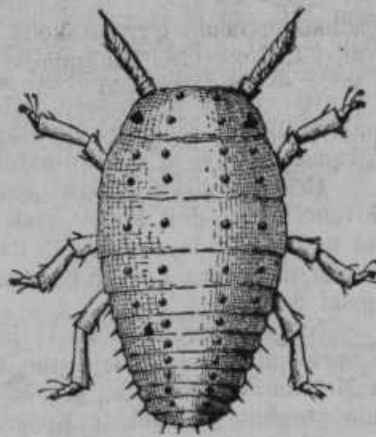
Slika 1.

Slika 3.

Slika 2.

Slika 4.